Oliviu *FELECAN*

INTERFERENȚE ROMÂNO-SLAVE ÎN ANTROPONIMIA MARAMUREŞEANĂ

Primele contacte dintre autohtonii romanizați și slavi s-au produs la nordul și la sudul Dunării între secolele VII-XI și s-au soldat, printre altele, cu împrumutarea unor cuvinte din toate domeniile onomasiologice ori cu modificarea inventarului fonologic: adoptarea consoanelor *h, j, z*. O a doua etapă a interferenței româno-slave s-a făcut simțită prin slavonă, varianta literară târzie a vechii slave scrise, aceasta fiind limba de cultură, bisericească și de cancelarie în Rusia, Ucraina, Bulgaria, Serbia și în Țările Române între veacurile X-XVI, apoi paralel cu limba română[1]. Datorită influenței slavone, vocabularul limbii române s-a îmbogățit mai ales prin termeni religioși (*diacon, duh*), administrativi (*boier, voievod*) sau culturali (*slovă*). Cel din urmă contact dintre română și slavă s-a realizat prin intermediul limbilor moderne – rusă, ucraineană, poloneză, sârbo-croată, bulgară – în special în regiunile de graniță ale României: Bucovina, Maramureș, Banat, Delta Dunării ș.a.

Conviețuirea cu slavii a avut repercusiuni și în domeniul onomasticii. Astfel, slava veche a influențat atât toponimia (Cerna, Prahova, Snagov, Târnava), cât și antroponimia, prin nume de persoane primite fie în formă inițială (Dragomir, Vladimir, Seneslav), fie prin altele, atestate de cronici și documente, păstrate până în zilele noastre: Bogdan, Dragoș, Preda, Radu, Stan, Stroe, Vlad[2]. Influența slavonă a adus numeroase nume de sfinți și de botez, în mare parte împrumutate, la rândul lor, din greacă: Alexandru, Andrei, Dan, Gheorghe, Ileana, Nicolae, Vasile. Ele s-au împământenit pe întreg teritoriul românesc, la ele adăugându-se o serie de derivate, fie create de români, fie împrumutate de la vecinii sârbi, bulgari, greci, ruși etc. În fine, după cum observă N. A. Constantinescu, „o altă serie de nume slave s-a primit, după anul 1400, de la popoarele slave vecine, sârbi, bulgari, ucraineni – ca porecle, care au devenit apoi nume de familie”[p. XLVI]: Bejan, Bor, Gârde, Socol ș.a.

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

În cele ce urmează, ne vom ocupa de interferența româno-slavă manifestată la numele de persoane contemporane din nord-vestul României, știut fiind faptul că Maramureșul și Bucovina au fost zonele predilecte ale contactului lingvistic în speță. Prin urmare, am ales județul Maramureș, care, prin configurația etnică, oferă condiții prielnice de cercetare. Astfel, el numără în jur de 510.000 de locuitori, dintre care ~418.000 sunt de naționalitate română, cam 46.300 de etnie maghiară, pe locul al treilea fiind ucrainenii cu aproximativ 34.000 de suflete[3]. Rezultatele statistice se apropie întrucâtva de cele naționale [~82%, ~9%, ~6,6%], având în vedere că populația României este de aproximativ 21.681.000 de locuitori, românii reprezentând 89,5%, în timp ce maghiarii dețin 6,6%, iar ucrainenii doar 0,3%. Diferențele se datorează în primul rând vecinătății cu Ungaria și Ucraina, particularitate specifică unei regiuni frontaliere. Așadar, am cercetat configurația antroponimică din câteva localități din vecinătatea graniței româno-ucrainene, și anume municipiul Sighetu Marmației, unde minoritatea ruteană deține 3,6 procente[4] și comunele Bistra (cu satele aferente Crasna Vișeului și Valea Vișeului)[5], Bocicoiu Mare (având în componență satele Crăciunești, Lunca la Tisa și Tisa)[6], Poienile de sub Munte[7], Remeți (inclusiv satele Piatra și Teceu Mic)[8], Repedea[9] și Ruscova[10], toate cu o largă majoritate ucraineană.

Ca o primă constatare, nu se poate vorbi de unitate și coerență antroponimică în niciuna dintre localitățile studiate, fapt ce trebuie pus în legătură cu multiculturalitatea specifică zonei central-europene. Aceasta se transpune în plan lingvistic prin utilizarea în paralel a mai multor limbi, uneori chiar prin amestecul de cuvinte, astfel încât persoanele de etnie diferită să poată transmite mai bine o idee, să se poată face înțelese cât mai facil.

La nivel antroponimic, situația este asemănătoare, înregistrându-se prenume comune pentru români și slavi (Adrian, Ana, Daniel, Florin, Gheorghe, Ileana, Maria, Mihaela, Mihai, Ștefan…), pe lângă cele caracteristice fiecărei etnii în parte, fenomen ce va fi reflectat în studiul nostru, care vizează ultimii douăzeci de ani (1987-2007), perioadă deosebit de interesantă datorită faptului că are în vedere două regimuri politice diferite, unul totalitar și unul democratic, dar și intervalul de tranziție dintre ele, marcat de numeroase șocuri și bulversări social-economice. În familiile etnicilor ucraineni, cât și în cele mixte se înregistrează nume de botez, specializate în denominația masculină și feminină, ca: Alexa, Almina, Anastasia, Colea, Dașa, Galina, Ivona, Iara, Lara, Liuba, Ludmila, Milca, Natașa, Nețea, Oxana, Serioja, Svetlana, Tamara, Vanea, Volodea, Zoran etc., însă frecvență mai mare au Dochia, Eudochia, Fedor, Fedora, Hafia, Ivan, Melana, Natalia, Năstaca, Olena, Parasca, Vaselena, cu varianta Vasilena. Ele coexistă alături de cele românești „clasice”: Andreea, Călin, Cristina, Florina, Ioana, Laura, Marius, Nicolae, Sorina, Ovidiu, Silviu, Vasile ș.a. Însă merită semnalat faptul că formele individuale simple ocupă din ce în ce mai puțin teren, în detrimentul prenumelor duble, ce constituie cea mai obișnuită structură actuală a numelui mixt oficial, atât în familiile pure, din punct de vedere etnic, cât și în cele mixte. Exemple de nume de botez duble slave pot fi Alexan-

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

der Volodymyr, Ana Vaselena, Boris Ştefan, Fedor Daniel, Hafia Ocsana, Ivan Vladimir, Larisa Marisa, Maria Olena, Marusia Vasilena, Miodrag Miroslav, Natalca Maria, Niculeta Olena, Oresia Marusia, Ostap Serghei, Parasca Maria, Slavca Maria, Svetlana Oresia, Volodea Ştefan etc., după cum şi mai numeroase sunt cele mixte româno-slave: Alexandra Valinka, Andreea Liudmila, Dan Ivan, Dumitru Fedor, Eudochia Ioana, Georgeta Motrea, Filofteia Denisa, Gabriel Serghei, Ilinca Ioana, Ivan Liviu, Iurasec Lucian, Katea Luciana, Larisa Ania, Lavinia Marusia, Liuba Adriana, Loredana Ludmila, Marian Visarion, Miroslav Vasile, Mariana Năstaca, Natașa Cosmina, Motria Stela, Oxana Ioana, Raisa Mirela, Sava Viorel, Serioja Ioan, Vesna Cristiana, Volodea Sorin ș.a. Această tendință este tot mai prezentă în antroponimia românească, impunându-se deja pe întreg teritoriul țării, atât în mediul urban, cât şi în cel rural. Preluată din spațiul apusean, ea se confirmă şi la slavi şi e întărită prin prenume triple, chiar dacă numărul lor este scăzut, proporțional cu celelalte: Adela Denisa Firuța, Andreea Lavinia Măriuța, Alexandra Narcisa Laura, Alexandru Casian Vasile, Alexandru Pavel Gheorghe, Ana Cosmina Valentina, Anghel Marcel Mirel, Antonio Darius Petru, Casian Ruslan Ioan, Călin Vasile Andrei, Cătălin Radu Dumitru, Cosmin Cristi Mihai, Cosmina Angelina Giorgiana, Daniel Alin Teodor, Denis David Petru, Gabriel Nicușor Pompiliu, George Petru Paul, Ileana Nadia Simona, Iulian Casian Iliuță, Lucas Nicolae Ioan, Melania Denisia Marta, Mihaela Delia Petruța, Mihăiță Raul Grigore, Nicodim Mihail Gabriel, Oscar Vasile Miron etc. După cum se poate observa, acestea reprezintă combinații extrem de diverse între:

* nume religioase, biblice ori calendaristice, şi laice;
* forme populare (românizate sau ucrainizate) şi savante cărturăreşti;
* nume autohtone (creații româneşti ori ucrainene) şi nume străine împrumutate, adaptate sau nu sistemului;
* forme culte, impuse de biserică, şi forme populare, transmise prin tradiție;
* nume de botez şi hipocoristice, unele sufixate diminutival.

Legat de această din urmă categorie, trebuie precizat că ele se regăsesc din plin în antroponimia maramureşeană, mai ales în mediul rural[11]. Denotă o mai mare afectivitate față de noii născuți. E interesant că, în cazul prenumelor duble, predomină hipocoristicele româneşti – (Anastasia) Lucica, Ancuța (Marisabela), Ancuța (Ondina), Anuța (Sava), (Elisei) Nelu, (Fedor) Dănuț, Ionela (Alisia), Ionela (Natașa), Ionuț (Volodea), (Ivan) Nicu, (Năstaca) Ionela, (Ruslan) Ionel, (Vera) Lenuța –, în detrimentul celor slave: (Adrian) Iura, (Adriana) Duțea, (Alexandru) Iura, Anița (Ioana), Deiuța (Roxana), (Gabriel) Saşa, Ilinca (Ioana), Ilişca (Florina), (Iulian) Iura, (Larisa) Duțea, (Lidia) Ilişca, Saşa (Dumitru), (Vasilena) Elinka. Însă se înregistrează hipocoristice şi la prenumele duble, române, slave ori mixte, cu ambele elemente marcate stilistic: Anişoara Ancuța, Ghiță Alex, Ionela Nuța, Ionela Petrişoara, Ionuț Petrişor, Lenuța Dochița, Mişu Nicu, Olguța Ionela, Petrică Dănuț, Petrişor Saşa, Saşa Ionel, Saşa Nelu, Ştefy Alex, (Vasile) Alex Nicuşor, Vasilica Ionela. Afectivitatea formelor în cauză explică uzul lor familial, intim, specific sistemului denominativ popular,

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

chiar dacă, în timp, valoarea afectivă inițială se neutralizează. Hipocoristicele, ca forme onomastice secundare, rezultate din modificarea formală a unui antroponim, se pot întâlni în toate localitățile cercetate, fiind create prin procedee fonetice (afereză, apocopă ori sincopă) și lexicale, atât pe teritoriul limbii române – Adi, Alex, Costinel, Dina, Ema, Fănel, Fănela, Fănică, Geta, Gina, Ghiță, Ileana, Ionel, Lenuța, Mitică, Nela, Neli, Nelu, Nicu, Nicola, Sandu, Simi –, cât și pe cel al limbilor slave sau pe plan internațional: Alexa, Colea, Dochia, Elisa / Eliza, Feri, Iulci, Iura, Lara, Meco, Mica, Michi / Miki, Motrea / Motria, Năstaca, Nichi / Niky, Nița, Nuța, Nuți, Nuțu, Robi, Rudi, Sami, Sașa, Vanea[12]. Cât despre sufixele diminutivale, adjoncțiunea lor se realizează la tema primară, inițială sau la tema redusă, hipocoristică a numelor masculine și feminine. Cele mai frecvente, distribuite în perechi de gen, sunt:

*-aș: Andreiaș, Păunaș;

*-ca: Natalca, Năstaca;

*-el, -ela: Costel, Doinel, Dorel, Dumitrel, Fănel Costinel, Fănela, Florinel, Georgel, Ionel, Ionela, Irimel, Marinel, Marinela, Mironela, Voinicel;

*-ic, -ica, -ică: Angelica, Anica, Costică, Fănică, Florica, Ionica, Lucica, Maricica, Mitică, Petrică, Romică, Rozica, Valerica, Valerică, Vasilica, Vasilică;

*-ina: Angelina, Anghelina, Manolina, Niculina, Paulina;

*-işca, -oşca: Iulişca, Marişca, Anoşca;

*-işoara, -işor: Anişor, Anişoara, Petrişor, Petrişoara;

*-ița, -iță: Anița, Dochița, Gheorghiță, Ionița, Mihăiță, Niculiță, Tudorița, Victorița;

*-oara: Marioara, Mărioara;

*-şor: Nicuşor;

*-uc: Ionuc;

*-uț, -uța, -uță: Ancuța, Anuța, Codruț, Codruța, Crinuța, Dănuț, Dănuț Ionuț, Deiuța, Firuța, Iliuță, Ionuț, Lenuța, Măriuța, Mitruț, Neluț, Olguța, Petruța, Steluța, Vlăduț.

În afara numelor sufixate și a hipocoristicelor, în nord-vestul României apar destul de multe prenume motivate, derivate de la nume comune, inspirate mai ales din „regnul vegetal". După cum remarcă Domnița Tomescu în **Enciclopedia limbii române** (2001, 457), ele „au creat o adevărată modă onomastică la mijlocul secolului XX"[13], perpetuată până la începutul veacului următor. Și de această dată delexicalele românești sunt preferate celor ucrainene în familiile etnicilor ruteni sau în cele mixte: Codruț, Crina, Crinuța, Floarea, Florica, Florin, Florina, Iasmina, Lăcrimioara, Mădălin, Narcisa, Violeta, Viorica. Deși mai puțin numeroase, antroponimele motivate slave nu sunt abandonate de conlocuitori, dovada fiind Boja „al lui Dumnezeu", Liuba „iubire", Kvyta[14] „floare", Nadia „nădejde", Rostvita „înflorită", Svetlana „strălucitoare", Vesna „primăvară". Însă preferința lor se îndreaptă, după semnificația formei, spre antroponime nemotivate ca Elisaveta, Fedor, Galina, Hafia, Liudmila, Ocsana, Serioja, Svetlana etc.

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

Prin funcţia şi prin semnificaţia lor socioculturală, antroponimele laice sau profane enumerate mai sus sunt mult mai puţin numeroase decât cele religioase. Dintre antroponimele creştine, atât în variantă română, cât şi în cea slavă, preponderente sunt hagiograficele – Ana, Gheorghe, Ivan, Maria, Nicolae, Petru, Ştefan, Vasile etc. – şi cele calendaristice, vizând nume de sfinţi, martiri ori de sărbători: Adrian, Cristian, Elena, Gavrilo, Miculai, Mihai, Petru, Pavel ş.a. Mai puţine numeric sunt antroponimele biblice, îndeosebi vetero-testamentare: Abel, Abigail, Abigail Sara, Aron, Avram, Beniamin, Estera, Ionatan, Ionatan Samuel, Natan, Rahela, Samuel, Tabita[15]. E posibil ca răspândirea lor să fie legată de credinţa posesorilor, mai exact de apartenenţa lor la diferite secte neoprotestante. Altfel, confesiunile predominante în zonă sunt cea ortodoxă (~400.000 de credincioşi) şi greco-catolică (~28.100 de practicanţi) pentru români şi ucraineni, în timp ce romano-catolicii (~33.300 de credincioşi) şi reformaţii (~20.800) sunt aproape în totalitate maghiari. Acest aspect trebuie pus în corelaţie îndeosebi cu numele unor martiri, sfinţi veneraţi şi pomeniţi în calendare, în funcţie de ritul bizantin sau de cel latin.

O altă caracteristică întâlnită în zona cercetată are în vedere trecerea unor prenume feminine la genul masculin – Doinel, Paulin, Roxan, Sânzian –, mai numeroase fiind derivatele feminine provenite din masculine: Adriela, Dimitria, Drăgana, Dumitrela, Filipa, Laurenţia, Simioana, Ştefanela. Probabil s-a încercat păstrarea patronimului sau matronimului, în ciuda trecerii forţate a unor nume de botez clasice de la un gen la altul.

În ceea ce priveşte opoziţia vechi / nou în antroponimia maramureşeană[16], trebuie precizat că prenumele vechi, cu iz arhaic, se înregistrează tot mai puţin, ele fiind aproape neglijate la botezarea copiilor născuţi în familiile mixte româno-ucrainene. Exemple ca Pintea, Precup, Pricop, Roman sunt nesemnificative într-un inventar de câteva mii de prenume, astăzi fiind resimţite – şi utilizate în consecinţă – mai degrabă ca nume de familie. Latura conservatoare, provenind din diverse straturi istorice omogene prin particularităţi şi forme specifice, a intrat într-o concurenţă acerbă cu prenumele străine, împrumutate, adaptate sau nu sistemului românesc, încă din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, odată cu apariţia Bisericii greco-catolice şi cu avântul latinizant promovat de corifeii Şcolii Ardelene. Prenumele latine, franceze, italiene au câştigat lupta cu cele autohtone, moştenite sau creaţii româneşti, iar începând cu prima jumătate a veacului trecut au fost „ajutate" şi de numele de botez germane şi engleze. Situaţia e cu atât mai evidentă în Transilvania, zonă multietnică şi pluriconfesională prin definiţie. Nu au putut rămâne „necontaminate" de modă nici familiile ucrainene sau mixte din nord-vestul României, fapt observabil la antroponimele din judeţul Maramureş. Astfel, se înregistrează combinaţii între prenume româneşti ori slave şi altele străine sau chiar prenume duble, cu ambele elemente componente aparţinând altor limbi:

* engleză: (Anabela) Bretney, (Andreea) Jennifer, Brian Ronald, (Daniel) Philip, Edward (Călin), Elisabeth, Johny Nicolas, Kevin, Loveday Jonnie, Michael (Daniel), Naomi Elisabeth, Oliver Robert, (Paula) Gesica, Richard Ray, Steven, Wiliam[17], Wilson;

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

* germană: Adolf (George), (Alex) Stephen, (Laurenţiu) Adolf, Michaela (Lenuţa), Ralf;
* franceză: (Alex) Nicolas, Annemarie, Anne-Marie, Celine (Rebeca), Crista Alice, Jean (Mihai), Janette (Denada), Louis (Alexandru), Maurice;
* italiană: Alessandra, Alessandro Daniele, Alessandro (Ionuţ), Antonio, Chiara, Davide (Andrei), Eduardo Mario, Emilio (Marian), (Florinel) Angello, Francesca, Francesca Bianca, Francesca Giulia, Francesco, Gianluca, Gianluca Antonio Carlo, Genoveva, Giorgio Cristiano, Giulia, Leonardo, Marco, Mario, Matteo, Paola, Roberto Valentino Alessio, Valentino;
* spaniolă: (Bogdan) Alejandro, Carlos, Carlos Miguel, Fernanda (Andreea), Fernando Joan, (Marian) Esteban, (Mihai) Marcos, Pablo (Daniel), Pedro, Rodrigo;
* portugheză: Joao Miguel, Luis, (Marius) Luis, Miguel (Daniel), Vasco (Valdi) şi poate altele, mai dificil de depistat;
* turcă sau arabă: Ali, Fatih, (Gabriel) Ismail;
* latinizantă: Flavius (Sebastian), (Floriana) Augusta, Sergius (Beniamin), Silvius (Petru), Tiberius (Adrian);
* maghiară: Attila, Beatriz, Ferenc, Gabor, Gyöngyi (Lidia), Noemi, Tünde etc.

Această din urmă influenţă trebuie pusă în legătură cu vecinătatea şi convieţuirea dintre etnicii unguri şi cei ruteni[18] în municipiul Sighetu Marmaţiei şi în comunele Bocicoiu Mare şi Remeţi. Însă atracţia principală pentru populaţia zonei în alegerea numelor de botez o constituie prenumele occidentale, în ciuda faptului că nu au legătură cu familia limbilor slave. Câteodată, se pot întâlni chiar prenume compuse cu ambele elemente provenind din limbi străine diferite: Alberto Laszlo, Emma Erika Crinuţa, Fernando Andreas, Francisco Ferry, Fred Francisco, Joao Alexandre, Kevin Antonio, Naomi Beatrice, Sarah Marie, Wilson Leonel. Limbile germanice şi cele romanice câştigă tot mai mult teren, atât în mediul urban, cât şi în cel rural[19]. Unele au şanse să se impună în sistemul onomastic românesc, mai ales dacă au prins rădăcini şi în ţările vorbitoare de limbi slave, existând o influenţă exercitată de ţara mamă asupra etnicilor ruteni din zona Tisei. Pe de altă parte, probabilitatea de a se integra în antroponimia locului e favorizată de adaptarea grafică (Eric, Denis, Patric, Robert) şi morfologică, prin terminaţia de feminin: Daiana, Estera.

Cauzele pătrunderii unor astfel de prenume în spaţiul de interferenţă româno-ucrainean vizează mai multe aspecte: sociale, economice, culturale sau etnice. În primul rând e libertatea survenită după câteva decenii de totalitarism, oamenii nemaisimţindu-se constrânşi de nicio îngrădire ideologică. Deschiderea sociopolitică a adus cu sine şi posibilitatea de a circula în afara graniţelor; tot mai mulţi tineri aleg să lucreze peste hotare şi, *volens nolens*, acest lucru îşi lasă amprenta asupra mentalităţii lor, inclusiv în ceea ce priveşte modul de a-şi boteza copiii. Occidentul îi influenţează în egală măsură pe tinerii români şi ucraineni, nu doar prin contactul direct cu onomastica vestică, ci şi printr-o formă indirectă de contact, dar extrem de percutantă în manipularea minţilor. E vorba de influenţa mass-media, din ce în ce mai pregnantă atât prin accesul

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

la informațiile de tot felul, cât și prin impactul celei de-a șaptea artă. Astfel, datorită agresivității mediatice, se pot constata nume de cântăreți – Brian, Dalida, Romina, Vanesa –, de actori hollywoodieni – Angelina, Arnold (Cristofer) –, de personaje din filme artistice sau telenovele – (Anamaria) Izaura, Arabela, Edera (Andreea Marcela), Esmeralda, (Mihai) Bobi, Pamela (Paulina) – sau chiar nume de vedete din lumea mondenă, a showbizului ori a modei, atât din țară, cât mai ales din afara granițelor – Ann Nicole, Daiana, Naomi. Ele nu fac altceva decât să îmbogățească onomasticonul din ultimii zeci de ani, prin alăturarea acestor prenume extrem de noi la seria ce a lărgit inventarul deceniilor anterioare, din rândul cărora se pot aminti prenume mitologice – Adonis, Casandra, Eunice, Narcis Adonis, Orest, Persida –, nume de scriitori sau de personaje literare – Beatrice (Athina), Esther Joice (Liuba), Romeo – ori nume de personalități istorice, politice, culturale din istoria națională sau universală: Antonio Darius, Cleopatra (Sidonia), Remus, Romulus[20]. Ele au căpătat deja stabilitate, fiind consemnate cu consecvență, atât la etnicii români, cât și la cei ucraineni.

Dar poate cea mai interesantă particularitate a interferenței româno-slave în Maramureș are în vedere ortografierea prenumelor, înregistrându-se mai multe variante pentru un singur nume de botez. Aparent, e o anomalie lingvistică, dar, cercetând lucrurile cu atenție, se pot decripta anumite cauze. În primul rând, e vorba de nestăpânirea perfectă a niciuneia dintre limbile oficială și maternă. Majoritatea rutenilor, mai ales în localitățile compacte etnic, nu și-au însușit corect niciodată româna, care fiind o limbă romanică, se scrie în alfabet latin și diferă de ucraineană în ceea ce privește structura morfologică și sintactică. Libertatea de a studia, după evenimentele din 1989, în limba maternă la toate nivelele de învățământ a făcut ca limba română să le rămână străină. Apoi, datorită faptului că trăiesc în afara granițelor Ucrainei, ei au pierdut contactul în bună măsură cu norma literară, standard, a limbii ucrainene, fapt vizibil în special la oamenii simpli, viețuitori în mediul rural. Pentru aceștia, o literă în plus, geminarea unei consoane, ortografierea printr-o literă sau prin două a aceluiași sunet etc. sunt pardonabile, atâta timp cât păstrează spiritul slav. Ei nu-și afirmă identitatea națională grafic și de aceea nu pun prea mare preț pe corectitudinea filologică.

În al doilea rând, prin conviețuirea multiseculară cu românii, etnicii ruteni au preluat multe cuvinte, inclusiv antroponime, de la aceștia. Și-au întemeiat familii mixte, au intrat în relație și cu alți oameni, fapt ce i-a îndepărtat de puritatea lingvistică monoetnică. Interesant este că acest proces afectează inclusiv numele de botez de proveniență străină care, fiind resimțite ca exotice, sunt ortografiate după bunul plac al părinților sau al autorităților ce le consemnează la primării: Beatris / Beatriz, Francesca / Franceasca / Francisca / Franciscka, Francesco / Francisc / Francisco, Gesica / Jessica, Jenifer / Jennifer / Geniffer, Marcos / Marcus / Markus, Nicol / Nicole, Patric / Patrik, Valdi / Waldi. Cazurile mai grave vizează transcrierea unor prenume străine, insuficient însușite, după felul în care se pronunță în original: Corneli, Enrike, Madlen, Moishe, Nataly, Rayan. Uneori însă, dintr-o conștiință etnică nesusținută intelectual,

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

apar cazuri de hipercorectitudine sau chiar forme eronate, conform grafiei latine, cum ar fi Georgy ori Marya. Ele denotă cel puțin superficialitate, dacă nu ignoranță sau prostie.

Pentru a avea o imagine de ansamblu cu privire la particularitățile interferenței româno-slave reflectate în antroponimele maramureșene, vom enumera, în cele ce urmează, principalele diferențe grafice întâlnite în zona cercetată:

* scrierea cu *-x-*, *-cs-* ori *-ks-* în poziție mediană: Alecsandru / Alexandru (/ Olecsander), Ocsana / Oksana / Oxana;

* utilizarea lui *-c-*, *-cc-*, *-ch-* sau *-k-*, justificate sau nu etimologic: Catia / Katea, Milca / Milka, Nichita / Nikita, Rebeca / Rebecca / Rebeka;

* geminarea unor consoane mediane ori finale: Alis / Aliss, Ana / Anna, Casiana / Kassiana, Denis / Dennis, Denisa / Denissa, Ionela / Ionnela, Melisa / Melissa;

* fluctuații grafice ale unor prenume străine: Evelin / Evelyne, Giovana (fem.) / Giovanni (masc.), Isabel / Isabela / Izabela, Leticia / Letisia, Yasmina / Yasmine;

* diferențe în ortografierea unor nume biblice: Abigail / Abigaella, Elisabeta / Elisaveta, Marta / Martha, Samuel / Samoel / Samuil, Simeon / Simion;

* ezitarea între *-s / -z*: Cosmin / Cozmin, Luisa / Luiza;

* confuzia între *-ea* / *-ia*, îndeosebi în poziție finală: Andreea / Andreia (/Andrea), Catia /Katea, Ileana / Iliana, Motrea / Motria, Nastunea / Nastunia, Neța / Neția;

* atașarea în alfabetul latin a lui *-i* înainte de vocale: Denisa / Denisia, Liudmila / Ludmila, Melana / Melania, Nicolae / Nicolaie, Nuța / Nuția;

* utilizarea defectuoasă, în poziție mediană sau finală, a lui *-i,* sau *-y*: Vasili / Vasyli, Vitali / Vitaly;

* diferențe grafice în scrierea unor prenume slave (Hafia / Afia, Rostvita / Roztvita / Roszvița, Tatiana / Tetiana / Titiana, Vaselena / Vaselina / Vasilena / Vasilina), românești (Georgiana / Giorgiana) sau internaționale: Alesia / Aleesia / Alessia / Alisa / Alisia, Eduard / Edouard / Eduardo / Edvard / Edvardo; Micaela / Michaela / Mihaela / Mihaiela, Michael / Mihael / Mihail / Mihaiel / Mishael;

* dublarea vocalei *-i* în poziție finală: Andrei / Andrii, Iuri / Iurii.

În concluzie, se poate afirma că Maramureșul, ca zonă central-europeană ce a făcut parte, în trecut, din Imperiul Austro-Ungar, este un spațiu multicultural prin excelență, unde mai multe etnii, posesoare ale unor confesiuni și tradiții diferite, pot conviețui în armonie, păstrându-și însă fiecare particularitățile. Transpusă pe teren onomastic, această stare de *convivium* – în sensul etimologic al termenului – se oglindește cel mai bine în modul de botezare al copiilor. Fie că sunt familii pure din punct de vedere etnic, fie mixte, faptul de a trăi împreună cu alte naționalități și-a lăsat amprenta și asupra antroponimelor, domeniu mai ușor permeabil și dispus să accepte noul, chiar dacă vine de la vecini. Interferența româno-slavă capătă aspecte specifice, în consonanță cu limba

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

vorbită și cu transcrierea din alfabetul slav în cel latin, însă rămâne deschisă și altor influențe, în special provenite din Occident. Astfel, se înregistrează alături de prenumele românești și ucrainene, ruse tradiționale – în forme bază sau secundare, cu structură simplă ori derivată – și nume de botez străine, romanice (din italiană, spaniolă, franceză mai ales) sau germanice (cu preponderența englezei și germanei). Odată cu integrarea europeană și în perspectiva globalizării tot mai pregnante, această tendință are premisele de a se transforma în normă și de a modela, într-un viitor îndepărtat, întreg peisajul antroponimic. Important este ca specificul autohton să-și păstreze parfumul și coerența, iar xenismele inovatoare să fie percepute corect de cei ce optează pentru ele la botezarea copiilor. Câtă vreme prenumele duble sau triple marchează atât etnia bază, naționalitatea originară, cât și moda sau preferința părinților pentru un anumit nume alogen, nu există pericol. Acceptarea și preluarea inovațiilor și influențelor antroponimice din exterior caracterizează întreaga populație a României, atât de naționalitate română, cât și ucraineană. Deschiderea granițelor, libertatea de a călători și de a munci în afară, influența mass-media ș.a. contribuie din plin la apropierea dintre comunități lingvistice diferite, la adoptarea aceloraşi prenume indiferent de originea etnică.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2005.

2. Bălan-Mihailovici, Aurelia, *Dicționar onomastic creștin. Repere etimologice și martirologice*, București, Editura Minerva, 2003.

3. Constantinescu, N. A., *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei, 1963.

4. Felecan, Oliviu, *Influența limbilor romanice în onomastica românească după* 1989, în *Actes du XXIVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes, (Aberystwyth, 1er-6 août 2004)*, *Volume 4, Section 11: Lexicologie / lexicographie / sémantique. Diachronie et synchronie*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 2007.

5. Felecan, Oliviu, *Interferențe româno-maghiare în antroponimia din nord-vestul României*, lucrare susținută la al XXVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes, Innsbruck, 3-8 septembre 2007, și în curs de publicare într-unul din volumele respectivului congres, 2007.

6. Felecan, Oliviu, *L'antroponimia rumena tra Est ed Ovest,* în volumul *La cultura rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*, [Treviso], Fondazione Cassamarca, 2004.

7. Felecan, Oliviu, *L'influence des médias sur les noms propres roumains après 1989*, în *Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences, Uppsala 19-24 August 2002, Volumen III,* Språk-och folkminnesinstitutet, Uppsala, 2007.

8. Felecan, Oliviu, *Vechi și nou în antroponimia maramureșeană*, în *Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Național de Dialectologie*, Baia Mare, 5-7 mai 2006, Cluj-Napoca, Mega, 2006.

9. Ionescu, Cristian, *Dicționar de onomastică*, [f. l.], Editura Elion, 2001.

10.Sala, Marius (coord.), *Enciclopedia limbii române*, București, Univers Enciclopedic, 2001.

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)

NOTE

[1] Sala, Marius (coord.), *Enciclopedia limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001, p. 526.

[2] v. N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei, 1963, p. X, XLV.

[3] Informațiile în cauză provin din datele statistice publicate în urma recensământului național desfășurat în anul 2002.

[4] Dintr-un total de aproximativ 36.100 de locuitori, românii reprezintă ~27.350, maghiarii ~6.500, iar ucrainenii ~1.320.

[5] Dintr-un total de aproximativ 4.400 de locuitori, românii reprezintă ~400, iar ucrainenii ~4.000.

[6] Dintr-un total de aproximativ 4.480 de locuitori, românii reprezintă ~1.450, ucrainenii ~2.640., iar maghiarii ~380.

[7] Dintr-un total de aproximativ 10.000 de locuitori, românii reprezintă ~260, iar ucrainenii ~9.700.

[8] Dintr-un total de aproximativ 3050 de locuitori, românii reprezintă ~400, ucrainenii ~2260., iar maghiarii ~380.

[9] Dintr-un total de aproximativ 4.770 de locuitori, românii reprezintă ~100, iar ucrainenii ~4.660.

[10] Dintr-un total de aproximativ 4.850 de locuitori, românii reprezintă ~160, iar ucrainenii ~4.600.

[11] v. Oliviu Felecan, *Vechi și nou în antroponimia maramureșeană*, în *Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Național de Dialectologie*, Baia Mare, 5-7 mai 2006, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2006, p. 335-336.

[12] Formele bază corespunzătoare pot fi: Alexandr, Nicolai, Nicoleta, Evdochia, Elisaveta, Ferencz, Iulia, Gheorghe, Larisa, Mihai, Maria, Mihail, D(i)mitri, Nastasia, Nicolai, Ana, Alexander, Robert, Rudolf, Samuil, Alexandr, Ivan.

[13] Sala, Marius (coord.), *Enciclopedia limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

[14] Deși ortografierea corectă ar fi cu *-i.*

[15] v. Aurelia Bălan-Mihailovici (2003), *Dicționar onomastic creștin. Repere etimologice și martirologice*, București, Editura Minerva.

[16] v. Oliviu Felecan, *Vechi și nou în antroponimia maramureșeană*, în *Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Național de Dialectologie*, Baia Mare, 5-7 mai 2006, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2006, p. 333-342.

[17] Unele forme sunt ortografiate greșit, ceea ce demonstrează nestăpânirea limbii engleze de către unii părinți ai posesorilor, pe de-o parte, și de către angajații de la starea civilă, pe de altă parte; corecte ar fi fost formele Johnny, Jessica, William, în locul celor întâlnite in registrele de evidența populației cercetate.

[18] v. Oliviu Felecan, *Interferențe româno-maghiare în antroponimia din nord-vestul României*, lucrare susținută la al XXVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes, Innsbruck, 3-8 septembre 2007, și în curs de publicare într-unul din volumele respectivului congres, 2007.

[19] v. Oliviu Felecan, *Influența limbilor romanice în onomastica românească după* 1989, în *Actes du XXIVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes, (Aberystwyth, 1er-6 août 2004), Volume 4, Section 11: Lexicologie / lexicographie / sémantique. Diachronie et synchronie*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 2007, p. 47-59.

[20] Mai multe informații despre această temă se pot găsi în Oliviu Felecan, (2007), *L'influence des médias sur les noms propres roumains après 1989*, în *Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences, Uppsala 19-24 August 2002, Volumen III,* Språk-och folkminnesinstitutet, Uppsala.

BDD-A20636 © 2007 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:06 UTC)